

Časopis PRVEJ STAVEBNEJ SPORITELNE

DOMA

2
2016

Zelená
pre zelené
ENERGIE

Ako zvládnuť
SŤAHOVANIE

Výber letného
TIENENIA

MAROŠ KRAMÁR:
**MÔJ BYT
HRÁ SO MNOU**

digitálnu verziu nájdete v App Store a Google Play

06

MAROŠ KRAMÁR: MÔJ BYT HRÁ SO MNOU

Pred niekoľkými rokmi býval herec a moderátor Maroš Kramár v podkrovnom byte, ktorého dominantu tvorí dvanásť metrov vysoká veža. Byt postupne zrekonštruoval a práve tu pred časom vzniklo aj jeho unikátne Divadlo vo veži. Pozývame vás doň na návštevu.

16 SKALKA AKO OZDOBA ZÁHRADY

Ako si vytvorí skalku, ktorá vám bude robiť radosť po celý rok? Postačí správny výber rastlín a premyslená kompozícia výsadby. Inšpirujte sa našimi radami a skalka bude skutočným klenotom vašej záhrady.

28

MIX SVETLA A TIEŇA

Závesy, rolety, markízy či protislné fólie. Ochránia nás pred slnkom aj pred prílišným teplom. Najmä v lete sa oplatí poznať ich plusy a mínusy, aby sme si dokázali vybrať ideálny typ zatienenia.

- 3 Príhovor
- 4 Aktuálne
- 6 Čo o nich (asi) neviete
Ako býva Maroš Kramár
- 8 Na návšteve
Dom s vôňou slnka a „novoty“
- 11 Vy sa pýtate...
...my odpovedáme
- 12 Téma
Zelená pre zelené energie
- 16 DOMáci záhradkár
Skalka ako ozdoba záhrady
- 18 Na návšteve
Pristavovali ako lastovičky
- 20 Sporenie
Stavebné sporenie pre deti
- 22 Inšpirujte sa
Najlepšie obnovený bytový dom 2015
- 25 Naše skúsenosti
Obnova bytových domov ma baví
- 26 Rady a tipy
Sťahovanie bez problémov
- 28 Nápady a inšpirácie
Mix svetla a tieňa
- 31 Zabavte sa a vyhrajte

Vážení a milí čitatelia,

v poradí deviatá vláda od novodobého vzniku samostatného Slovenska sa ujala svojich právomocí. Známe je aj jej programové vyhlásenie. Niektorí kritici mu zazlievajú, že je príliš všeobijajúce. Inak povedané, málo konkrétne. Dovolím si oponovať. Nie všetko sa dá napísať do jediného dokumentu. Preto je teraz úlohou jednotlivých ministerstiev, aby myšlienky a tézy rozpracovali a uviedli do života.

Aby som bol konkrétny, v programovom vyhlásení vlády vidím niekoľko príležitostí na zlepšenie súčasného stavu. Napríklad taký príslub prijatia nového stavebného zákona. Je naozaj najvyšší čas zatočiť s čiernymi stavbami a zabrániť vzniku nových. Alebo zvyšovanie energetickej efektívnosti bývania. Vzhľadom na kvalitu a vek bytových domov, v ktorých žije polovica občanov Slovenska, je jedinou cestou systematické odstraňovanie systémových porúch a ešte intenzívnejšia podpora zatepľovacieho programu bytových domov ako doteraz. Teší ma tiež, že sa v programovom vyhlásení vlády objavila zmienka aj o potrebe efektívnejšej podpory nájomného bývania. Som presvedčený, že tento krok zvýši mobilitu pracovnej sily na Slovensku, čo prinesie ďalšie zníženie nezamestnanosti a zvýšenie spokojnosti života našich občanov.

Samozrejme, mám aj očakávania. A tie sa týkajú hlavne spôsobu prijímania nových legislatívnych úprav v bankovom sektore. Nie kvôli sebe, ale kvôli našim klientom, občanom Slovenska, budem apelovať na to, aby prijatiu nových zákonov predchádzala odborná diskusia, čo nebývalo vždy samozrejmosťou.

A na záver sa chcem s vami podeliť o jeden príjemný zážitok. Stal sa na podujatí Biznis fórum 2016 s podtitulom Pravidlá slušného podnikania. Na konferencii som sa predstavil v pozícii hosťa, ktorý sa prišiel podeliť o svoje profesionálne skúsenosti. Moderátorka ma však úplne neočakávane požiadala, aby som svoj príspevok odľahčil ukázkou ľudového tanca. Som folklorista, tak som sa nedal zahanbiť. Vzápätí sa ku mne pridali všetci poslucháči a z oficiálnej prednášky sa stal naozaj milý zážitok. Chcem tým povedať, že s nadhľadom a humorom sa aj náročné úlohy dajú zvládnuť hravo a s úsmevom. To isté želim aj novej vláde.

Ing. Imrich Béreš,
predseda predstavenstva Prvej stavebnej sporiteľne

* Video s lekciou folklórneho tanca v podaní Ing. I. Béreša nájdete v online verzii časopisu DOMa.

Bývajte s úverom už od 1,59 % ročne

Aké typy úverov nájdete v ponuke PSS

- **So založením nehnuteľnosti** s mimoriadne výhodnou úrokovou sadzbou už od 1,59 % ročne (s fixáciou na 5 rokov). Zvyčajne vyššie úvery na bývanie sú vhodné na kúpu bytu alebo výstavbu rodinného domu. Svojimi parametrami sú porovnateľné s hypotekárnymi úvermi.
 - **Bez založenia nehnuteľnosti** poskytneme sporiacemu klientovi viac (až do 50 000 €), s nízkou úrokovou sadzbou a dlhšou dobou splatnosti (až 30 rokov) ako iní. Keďže tieto úvery sú výhodnejšie ako porovnateľné spotrebiteľské úvery, využívajú sa najmä na obnovu bývania a dofinancovanie hypotekárných úverov.
 - **Úver na zariadenie domácnosti** tiež nie je potrebné zakladať nehnuteľnosťou. Poskytneme vám ho rýchlo a jednoducho až do výšky 7 000 €, so splatnosťou max. 7 rokov, s nemenným úrokom a bez dokladovania bločkami a faktúrami.
- (viac na str. 21 a 32)

Výhody

- **nízka úroková sadzba** – konkuruje najnižším úrokovým sadzbám hypotekárnych úverov na trhu
- **fixácia úrokovej sadzby na 5 rokov** – garantuje stabilitu úverových splátok na dlhé obdobie
- **kombinácia nízkej úrokovej sadzby s 5-ročnou fixáciou** – jedna z najvýhodnejších ponúk svojho druhu na trhu
- **nízka splátka** – vďaka priaznivej úrokovej sadzbe a až 30-ročnej dobe splatnosti si tento úver môžu dovoliť aj ľudia s nižším príjmom
- **široký účel využitia** – na kúpu, výstavbu, rekonštrukciu i obnovu súčasného bývania
- **vysoký úver** – na jednu nehnuteľnosť do 170 000 €, pre manželov alebo partnerov až do 340 000 €
- **rýchla dostupnosť** – až 90 % poskytnutých prostriedkov máte k dispozícii krátko po podpise úverovej zmluvy, zvyšok po zdokladovaní účelu použitia
- **komplexnosť služieb** – obchodní zástupcovia PSS v rámci jediného stretnutia dokážu skombinovať aj viac druhov úverov (so zabezpečením i bez zabezpečenia nehnuteľnosťou či úver na zariadenie domácnosti, a sprostredkujú aj rôzne typy poistenia)
- **pre každého** – úver na financovanie bývania po novom poskytneme aj starším ľuďom poberaajúcim starobný dôchodok (až do veku 68 r.)

Nezabudnite na poistenie

Obchodní zástupcovia PSS, a. s., vám na požiadanie sprostredkujú aj:

- ✓ poistenie úveru
- ✓ poistenie domu či bytu
- ✓ poistenie domácnosti
- ✓ kapitálové životné poistenie
- ✓ pohrebné poistenie

Kontakty:

- k dispozícii máte viac ako **350 kancelárií** a takmer tisíciku obchodných zástupcov PSS
- kontakt na obchodného zástupcu, ktorý pôsobí najbližšie k vášmu bydlisku alebo pracovisku, nájdete na **www.pss.sk**
- alebo zateľonujte do Centra telefonických služieb PSS na číslo **02/58 55 58 55**

čo o nich (asi) neviete

MÔJ BYT HRÁ SO MNOU

Herec a moderátor Maroš Kramár býval pred niekoľkými rokmi v podkrovnom byte, ktorého dominantou je dvanásť metrov vysoká veža. Milovníci divadla už vedia, že práve tu, v jeho „staromládeneckom byte“, vzniklo Divadlo vo veži.

Váš byt sa nachádza v dome, ktorý je kultúrnou pamiatkou. Akoby sa kultúra pýtala ku kultúre a divadlo s bývaním bolo logickým prepojením.

Teraz to tak možno pôsobí, ale keď som sa sem pred 26 rokmi sťahoval, na veľkú kultúru to nevyzeralo. Pôvodne to bol malý jednoizbový byt s povalou, na ktorú si okrem mňa robili nárok aj holuby. Boli na nej haraburdy od výmyslu sveta, špina a prach. Najskôr som to všetko musel vyhádzat', až potom som ten

priestor postupne začal prerábať. Dnes sa tu už nachádza všetko potrebné – od kuchyne cez saunu až po veľkú terasu.

Byt je výborne dispozične riešený. Radili ste sa s architektom?

Spolupráca s architektom za veľa nestála. Naše predstavy sa diametrálne líšili. Navrhoval mi, aby som podkrovie aj s vežou zamuroval. Vraj ušetrim na kúrení. Interiér rozdelil na malé izbičky, kým ja som preferoval otvorený priestor. Odvtedy sa už spolieham len na vlastný vkus.

Pochopiteľne, špeciálne práce som zveril do rúk odborníkom. Bez výpočtov statika by som sa napríklad pri rekonštrukcii obývačky nezaobišiel. Ja som mu len vysvetlil, čo si predstavujem, a on mi povedal, či a ako sa to dá urobiť, ktorý stĺp môžem zrušiť a ktorý musí zostať. Chcel som dosiahnuť, aby veľká otvorená obývačka pôsobila esteticky, no najmä aby bola bezpečná.

Podieľali ste sa na úpravách aj vy svojimi vlastnými rukami?

Je pravda, že mnoho vecí dokážem urobiť sám. Nechcem však brať prácu murárom alebo obkladačom. Aj preto som remeselnícke práce zveril odborníkom. Iba som starostlivo kontroloval, či boli urobené tak, ako mali byť. Veľmi mi pomohol aj môj otec, ktorý celú vežu obložil drevom. Je síce herec, ale vyučený debnár. Ani po toľkých rokoch nemá jeho obloženie jedinú chybičku. Je to úžasná práca.

Z tohto bytu ste sa však presťahovali. Prečo?

Takéto bývanie by pre rodinu s malými deťmi nebolo vôbec ideálne. Už len z toho dôvodu, že v dome chýba výťah. Preto keď som sa oženil, začal som tento „staromládenecký byt“ prenajímať.

čo o nich (asi) neviete

Akí boli vaši podnájomníci?

Bolo to zaujímavé, pretože každý z nich si tento priestor upravil podľa vlastných potrieb. Manažér zahraničnej banky si na galériu nechal namontovať niekoľko počítačov, na ich obrazovkách stále niečo sledoval. Nevie, či to boli burzové správy alebo niečo podobné, ale takto mu to vyhovovalo. Ďalším podnájomníkom bol vrcholový predstaviteľ zahraničnej spoločnosti. Ten si zase dal záležať na precíznom a drahom zariadení, ktoré demonštrovalo jeho postavenie.

Ako sa z obývačky stane divadelná scéna?

Bola to náhoda. Ukrajinský režisér Valentin Kozmenko-Delinde mi dal niekoľko divadelných hier. Jedna z nich, Tajomné variácie od francúzskeho dramatika É. E. Schmitta, sa mi zapáčila. Preto som ho poprosil, aby tento príbeh úspešného spisovateľa, ktorý žije na opustenom ostrove v Nórskom mori, aj zrežiroval. Chceli sme hru uviesť v niektorom z kamenných divadiel. Až neskôr, keď sme začali skúšať, vysvitlo, že reálie sa až neskutočne podobajú prostrediu u mňa doma. Bol to perfektný nápad. Gulaté okná tejto obývačky si pokojne môžete predstaviť ako okná majáku, ktorý sa nachádza na opustenom ostrove, horiaci kozub, do ktorého prikladám počas predstavenia, patrí k severskej zime a drevené trámy zase pripomínajú tamojšiu architektúru. Dokonca aj doplnky, ktoré som tu mal – šachový stolík, vyrezávané komody, starý mechanický písací stroj, ale i množstvo

kníh –, vytvárajú takmer dokonalú ilúziu, že sa nachádzame v byte bohatého spisovateľa. Táto hra si môj byt našla. Tak vzniklo bytové divadlo.

Nie je to trochu profesionálna deformácia, zahrať si po hodinách strávených v divadle aj doma?

Možno to tak vyzerá, ale musím povedať, že som v podstate lenivý človek. Keby táto divadelná hra nemala pre mňa špecifickú príchut', zvláštne čaro a atmosféru, ktorú spoluvytvára aj tento priestor, určite by som to nerobil. S mojím divadelným partnerom a do istej miery aj protivníkom, hercom Jurajom Hrčkom sa zamýšľame nad otázkami, s ktorými sa stretol asi každý z nás – vzťahy medzi mužom a ženou, láska, nevera. Nie je to prvoplánová komédia, pri ktorej sa budete zabávať od začiatku do konca. Skôr je to hra pre náročného diváka. Na jednej strane som hrdý majiteľ bytového divadla, na druhej strane, rovnako ako moji podnájomníci dávam tomuto priestoru „pridanú hodnotu“. Tým je pre mňa zaujímavý a jedinečný.

Text: Oldřiška Luptáková
Foto: Dano Veselský

Maroš Kramár (57)

- Pochádza z hereckej rodiny – jeho starý otec Ján Klíma bol herec a režisér, otec Ján Kramár je herec.
- V divadle a televízii účinkoval už ako chlapec. Stvárnil hlavného hrdinu v televíznej inscenácii *Ivkova biela mať* (1971).
- Herectvo vyštudoval na Štátnom konzervatóriu v Brne.
- Pôsobil v divadlách v Brne, Divadle Andreja Bagara v Nitre, v Činohre SND v Bratislave.
- Účinkoval v seriáloch *Ordinácia v ružovej záhrade*, *Medzi nami a Letiště*.
- V roku 2014 založil v Bratislave bytové divadlo vo veži.
- S manželkou Natašou vychováva dcéru Tamaru a synov Timura a Marka.

Bývanie pre rodinu

DOM S VÔŇOU SLNKA A „NOVOTY“

Keď sa rodina rozrastie o nového člena, často vznikne otázka, ako čo najlepšie bývať. Ako sa pomestiť do bytu, ktorý doteraz stačil, no zrazu je akýsi primálny? Túto dilemu riešila aj sympatická rodinka Juhová z Trebišova.

Manželia Juhoví ešte donedávna bývali v panelákovom byte na trebišovskom sídlisku. Keďže väčšinu víkendov trávil s dcérou vonku, na výletoch, v prírode, a cez týždeň boli dlho v práci, sídliskové prostredie im k srdcu prirástť nestihlo. A keď bolo jasné, že k desaťročnej Tamarke pribudne malá sestrička, bolo rozhodnuté. Dvojizbový byt bol pre štvorčlennú rodinku zrazu primálny.

Dom pre štyroch

Manželia najskôr uvažovali o kúpe a rekonštrukcii staršieho rodinného domu. Po zvážení všetkých pre a proti sa však napokon rozhodli pre kúpu pozemku a výstavbu nového domu. „Obišli sme zopár starších domov a zistili sme, že prerábanie by znamenalo kompromisy. Museli by sme sa vždy prispôbovať niečomu, čo sa v danej nehnuteľnosti už nachádza,“ hovorí Viera Juhová. Dom, ktorý mal vzniknúť na desaťarovom pozemku, si manželia navrhli sami, podľa vlastných predstáv. Aké kritéria pri tom zavážili? „Snívali sme o modernom vzdušnom priestore a chceli sme oddeliť dennú a nočnú časť. Hoci sme nešli do pasívneho štandardu, využili sme rôzne úsporné prvky. Napríklad ekologické tvárnice a kvalitný izolačný materiál,“ hovorí pani Juhová.

Tu som majstrom ja

Keďže pôvodný byt sa podarilo predáť rýchlo, do domu sa bolo treba nastahovať v čase, keď ešte nebolo všetko dokončené. Posledný mesiac pred sťahovaním sa intenzívne pracovalo cez deň aj v noci. Dorábali sa podlahy, šatníky, posteľ. „Vďaka tomu, že v tejto oblasti podnikáme, máme výhodu. Presne sme vedeli, čo chceme a čo trh ponúka. Nevýhodou bolo iba to, že manžel nechcel do domu pustiť iného majstra,“ smeje sa pani Juhová. Ešte i dnes, v čase našej návštevy, vonia domček novotou. A stále ho čaká zopár ďalších úprav – najbližšie bude treba postaviť bráničku a dokončiť okolitý terén.

Sporenie ako zodpovednosť

Rodina Juhová financovala kúpu pozemku, výstavbu aj základné vybavenie domácnosti kombinovane – zo stavebného sporenia a z vlastných prostriedkov. Manželom Juhovcom uzavreli zmluvu o stavebnom sporení ešte ich rodičia. To isté urobili neskôr pre svoje deti oni: „Berieme to ako istú formu zodpovednosti voči našim dcéram. Je to už takmer rodinná tradícia.“

Priestranný a svieži

Prestávaním získali manželia veľkorysý obytný priestor. V slnečnom dome si nájde svoje obľúbené miestečko naozaj každý. „V paneláku sme mali kuchyňu 2 x 3 metre a to tam bol ešte aj kuchynský stôl. Tu sa naozaj netlačíme,“ porovnáva pani Juhová terajšie a predošlé bývanie. Kuchyňa je prepojená s obývačkou a jedáľenský kút je umiestnený tak, že ak členovia rodiny chcú, môžu pri jedení trebárs pozerať televíziu. Neutrálnejšie svetlé farby dopĺňa svieža oranžová a zelená. Oživuje nielen kuchynskú linku, ale aj doplnky v obývacej izbe.

Figliarska podlaha

V nočnej časti domu sa okrem spálne nachádza aj študentská izba dnes už dvanásťročnej Tamarky a detská izba dvojročnej Megan. Jedine táto izbička si ešte na nový nábytok počká, kým Megy vyrastie. V nočnej časti domu sa nachádza kúpeľňa s veľkým sprchovým kútom a vaňou. „Chceli sme niečo, čo by bolo jednoduché, efektné, dobre sa udržiavalo, ale zároveň nepôsobilo sterilne,“ hovorí pani Juhová. Neutrálnu sivú a béžovú farbu tu dopĺňa fialová a pocit útulnosti kúpeľni dodáva dlažba s dežénom dreva. „Poistovacia agentka sa najskôr čudovala, že by si niekto dal do kúpeľne drevo, a potom takmer nechcela veriť, že je to v skutočnosti keramická dlažba,“ spomína s úsmevom pani Juhová.

Raňajky na terase

Manželia si dali v celom dome záležať na použití kvalitných materiálov. „Lacné veci síce veľa nestoja, ale ani dlho nevydržia. Poznáme to z nášho

podnikania. Je dobré si radšej za kvalitu a trvácnosť priplatiť,“ vysvetľujú princíp, ktorého sa držia nielen v práci, ale i pri zariaďovaní vlastného bývania. Komfort bývania v rodinnom dome sa podľa manželov Juhových nedá so životom na sídlisku ani porovnať. „Manžel najskôr po vlastnom dvore a terase príliš netúžil. Dnes si rána s kávou na terase nevieme vynachváliť,“ hovoria. A kým dospeli oceňujú pohodu či stretnutia s priateľmi na terase, deti sa môžu na dvore do sýtosti vyšantíť. Bývanie v rodinnom dome má svoje výhody.

Text: Lenka Krištofová

Foto: Dano Veselský

Olga Eštoková

Obchodná zástupkyňa PSS, Trebišov

„Je prirodzené, že ak má človek sny a túžby, robí všetko preto, aby si ich splnil. Nestačia však len prázdne slová. Je pre to potrebné niečo aj urobiť. Najmä ak je snom bývanie v novom rodinnom dome. Náš produkt je veľmi variabilný a dá sa prispôbiť potrebám každého klienta či klientky. Na tejto práci ma najviac naplňa práve možnosť pomôcť dobrou radou a viesť človeka od nápadu až k realizácii. Vyžaduje si to však vzájomnú dôveru.“

VY SA PÝTATE... ...MY ODPOVEDÁME

Na otázky čitateľov
odpovedá
Mgr. Andrej Vida,
vedúci odboru manažment produktu
Prvej stavebnej sporiteľne

Myslíme na každého, aj na starších

Už niekoľko rokov sme na dôchodku. Keďže naša pohybová schopnosť sa zmenila, radi by sme si upravili svoje bývanie podľa našich potrieb, kým ešte vládžeme. Požičia PSS na bývanie aj klientom, ktorí majú 63, resp. 66 rokov?

manželia Fábriovci, Žilina

Samozrejme. Po splnení vopred stanovených podmienok má každý náš klient, bez ohľadu na svoj vek, zákonný nárok na stavebný úver s nízkym úrokom, ktorý sa nezmení počas celej doby splácania. A podmienky aj naďalej zvyhodňujeme. Po novom ako naši klienti poberajúci starobný dôchodok už nemusíte čakať na pridelenie stavebného úveru. Prostriedky na financovanie bývania vám vieme poskytnúť aj skôr, resp. okamžite. Podmienkou je vek do 68 rokov, čo splňate. Navyše, výhodou pre klientov sporiacich v PSS je, že ich úverové podmienky sú ešte výhodnejšie ako bez predchádzajúceho sporenia.

Sporenie pre dvojčičky

O tri mesiace očakávame prírastok do rodiny – narodenie dvojčičiek. S manželom sme sa rozhodli, že im budeme sporiť. Mesačne vieme ušetriť asi 100 €. Aké možnosti máme u vás?

Hana Matúšová, Bratislava

Jednoznačne vám odporúčam uzatvoriť pre obe deti sporenie v špeciálnej tarife Junior extra (JE). Ak to stihnete do roka od narodenia detí, ušetríte. Nebudete totiž platiť poplatok za uzatvorenie zmluvy. Na každé sporenie môžete potom mesačne posilať po 50 €. K svojim vkladom získate každý rok štátnu prémie (aj v tomto roku 5 % z vkladov, maximálne 66,39 €) a celú sumu vám zhodnotíme 1 % úrokom. Počas celého sporenia, až kým vaše deti nedosiahnu plnoletosť, majú od nás navyše zadarmo zabezpečenie v podobe extra istoty až do 10 000 €.

Obnoviteľné zdroje energie

Zapojil som sa do programu na podporu inštalácie zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Ktoré z týchto zariadení môžem financovať zo stavebného sporenia?

Peter Valach, Nitra

Zo stavebného sporenia je možné prefinancovať všetky zariadenia, ktoré boli zahrnuté do projektu Zelená domácnostiam. Vieme vám poskytnúť prostriedky na kúpu fotovoltaických panelov, veterných turbín, ale aj slnečných kolektorov, tepelných čerpadiel či kotlov na biomasu. Peniaze zo stavebného sporenia môžete dokonca použiť aj na všetky práce a materiály súvisiace s inštaláciou. Podrobný zoznam všetkých účelov využitia prostriedkov zo stavebného sporenia nájdete na stránke www.pss.sk alebo v kanceláriách našich obchodných zástupcov. Ochoťne vám poradia aj pracovníci Centra telefonických služieb PSS na čísle 02/ 58 55 58 55.

Napište nám

Máte aj vy otázku súvisiacu so stavebným sporením v Prvej stavebnej sporiteľni? Radi vám odpovieme, stačí sa spýtať.

Svoje otázky posielajte:

→ buď e-mailom na adresu doma@pss.sk,

→ alebo poštou na adresu Prvá stavebná sporiteľňa (časopis DOMa), Bajkalská 30, P. O. Box 48, 829 48 Bratislava 25.

ZELENÁ PRE ZELENÉ ENERGIE

Tradičné fosílné zdroje ako uhlie, ropa alebo zemný plyn sa postupne vyčerpávajú. Náklady na ich ťažbu a prepravu neustále stúpajú a výroba energie z nich neúmerne zaťažuje životné prostredie. Aj preto sa čoraz viac presadzuje výroba energie z alternatívnych zdrojov. Tento trend sa dotýka aj nášho bývania.

Alternatívne zdroje energie sa niekedy označujú ako obnoviteľné. Kým bude existovať príroda v súčasnej podobe, tieto zdroje budú prakticky nevyčerpatelné. A keďže proces získavania energie z týchto zdrojov je voči prírode šetrný, niekedy sa tieto energie pomenúvajú aj ako „zelené“.

Medzi alternatívne zdroje energie využiteľné v domácnosti patria:

- ✓ slnečná energia,
- ✓ biomasa,
- ✓ veterná energia,
- ✓ teplo zo vzduchu, zeme a vody.

Slnečná energia

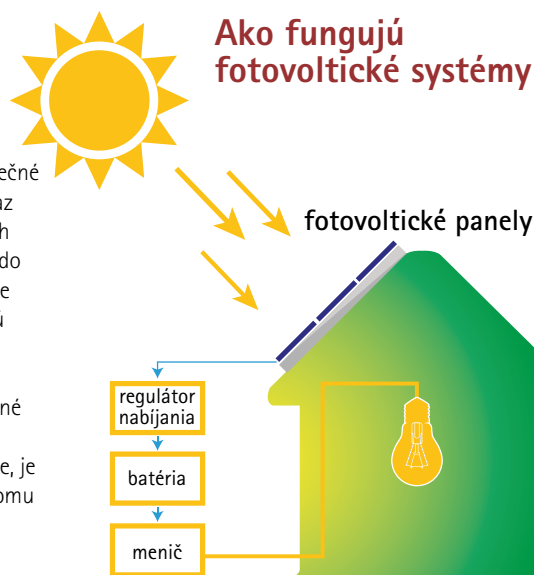
Na aktívne zužitkovanie slnečných lúčov slúžia dva systémy:

- ✓ fotovoltaické články, ktoré premieňajú slnečné žiarenie na elektrickú energiu,

- ✓ solárne kolektory, ktoré transformujú slnečné žiarenie na tepelnú energiu slúžiacu na prípravu teplej vody.

Ako funguje fotovoltaika

Fotovoltaické panely, ktoré premieňajú slnečné žiarenie na elektrinu, sú v súčasnosti čoraz populárnejšie. Inštalácia malých domácich zariadení na výrobu elektriny s výkonom do 10 kW je pomerne jednoduchá. Využívanie fotovoltaických panelov je lákavé – znižujú sa náklady na elektrickú energiu, údržba a prevádzka panelov je nenáročná a na inštaláciu týchto zariadení je navyše možné získať dotáciu od štátu. Aby však bola solárna energia využitá čo najefektívnejšie, je dôležité poznať spotrebu domácnosti a tomu prispôsobiť aj výrobu energie.

Slnčné kolektory

V rodinných a bytových domoch sa slnečné kolektory inštalujú zvyčajne na strechu. Ideálna je orientácia na juh až juhozápad, so sklonom 30 – 50°. Veľkosť plochy kolektorov sa odvíja od toho, či majú slúžiť na ohrev vody alebo majú pomáhať i pri vykurovaní priestoru. Aby kolektory optimálne fungovali, pred inštaláciou je potrebné vopred zanalyzovať spotrebu vody. Štvorčlenná domácnosť zväčša potrebuje na ohrev vody približne 6 m² kolektorov. Solárne kolektory pracujú spoľahlivo aj pri minusových teplotách a pri difúznom žiarení. Pri vhodnom dimenzovaní pokrývajú 40 – 60 % ročnej potreby ohrevu teplej vody. Pri vykurovaní dobre izolovaného objektu môžu prispieť 15 – 30 % potrebnej energie. Využívajú sa predovšetkým v prechodných obdobiach a vždy ich treba kombinovať s hlavným zdrojom tepla, ktorým môže byť kotol na elektrinu, plyn či biomasu.

Efektívne spaľovanie biomasy

Biomasa môže mať podobu peliet, brikiet, štiepky alebo klasického kusového dreva. Pri kusovom dreve sa už bežne využívajú tzv. splyňovacie kotly, v ktorých dochádza k spaľovaniu dreva bez prebytku vzduchu a následne sa spaľuje vytvorený drevoplyn. To má zásadný vplyv na lepšiu využiteľnosť paliva. Vďaka vysokej účinnosti a veľkosti spaľovacej komory stačí prikladať palivo dvakrát až trikrát denne. Kotly na pelety sú o niečo drahšie, ale účinnejšie. Pre všetky kotly platí, že ak sa má dosiahnuť sľubovaný výkon a návratnosť investície má byť rýchla, treba v nich kúriť iba surovinou, na ktorú sú skonštruované. Podstatné je tiež, aká je cena paliva a či sa jeho dodávateľ nachádza v blízkosti bydliska.

Kotol na spaľovanie drevných peliet

1 – zásobník, 2 – dopravník, 3 – ohnisko, 4 – horák, 5 – prívod vzduchu, 6 – popolník, 7 – riadiaca jednotka (Zdroj: SIEA)

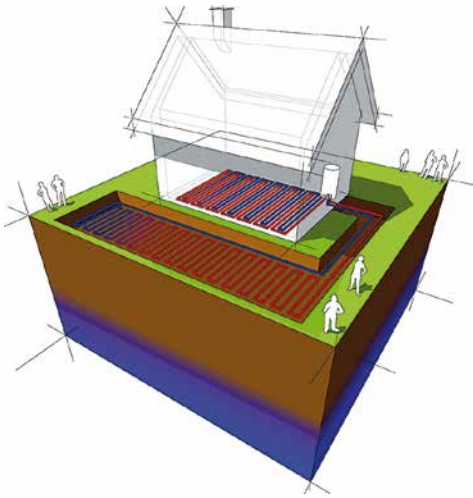
Peliety sa vyrábajú zo stlačených pilín.

Nie ste na to samí

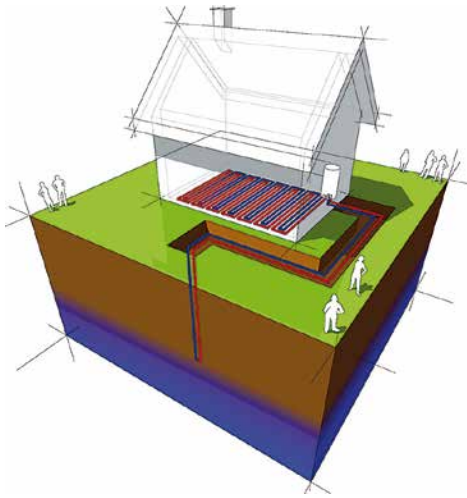
Kúpa a namontovanie systémov, ktoré využívajú na výrobu energie alternatívne zdroje, nie je lacná záležitosť. Návratnosť vstupných investícií je dlhodobá. V snahe prekonať tieto bariéry poskytuje štát domácnostiam príspevky na financovanie kúpy a inštaláciu fotovoltaických panelov, slnečných kolektorov, tepelných čerpadiel či kotlov na biomasu. V rámci programu Zelená domácnostiam sa môže každý záujemca informovať o možnostiach získania podpory vrátane maximálnej výšky príspevku súvisiacej s konkrétnym druhom zariadenia a jeho nainštalovaným výkonom. Celkovo je z európskych a štátnych zdrojov na podporu tzv. zelenej energie vyčlenených 115 mil. €. Nové vykurovacie systémy môžete financovať aj výhodnými úvermi bez založenia nehnuteľnosti od Prvej stavebnej sporiteľne.

Trocha matematiky

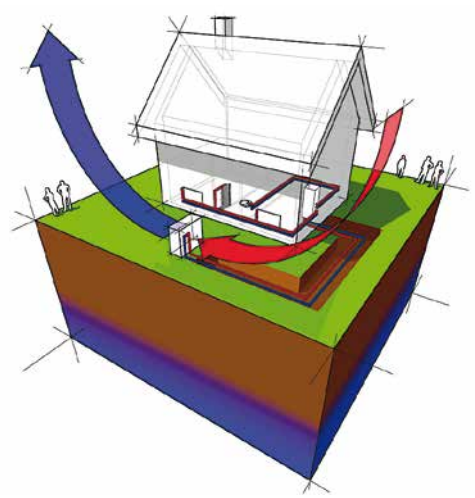
- v starších typoch roštových kotlov na spaľovanie tuhých palív sa účinnosť pohybuje medzi 65 a 70 %,
- účinnosť moderných kotlov na spaľovanie drevných peliet je viac ako 90 %,
- kotly na splyňovanie dreva majú účinnosť viac ako 85 %.

Tepelné čerpadlo zem – voda na ploche, potrebná plocha by mala mať veľkosť 200 až 400 m²

Tepelné čerpadlo zem – voda realizované pomocou vrtu

Tepelné čerpadlo vzduch – vzduch

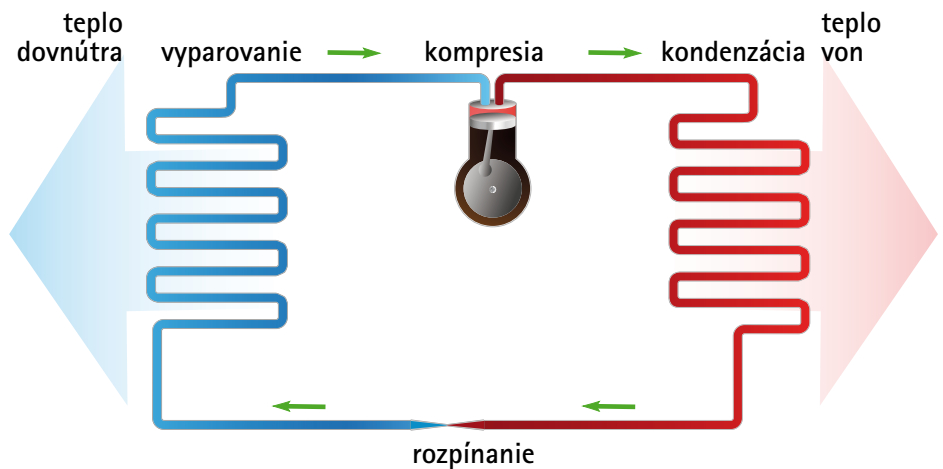
Tepelné čerpadlo inštalované na fasáde rodinného domu.

Tepelné čerpadlá

Tepelné čerpadlá zúčtujú dostupné teplo zo vzduchu, pôdy alebo vody tak, že ho odovzdávajú tepelnej sústave (napríklad radiátorom, podlahovému vykurovaniu a i.). Ide o veľmi progresívny, efektívny a čoraz populárnejší spôsob získavania tepla, ktorý sa uplatňuje najmä v rodinných domoch. Pri použití iba 1 kWh elektriny totiž možno získať dvoj- až päťnásobok energie na vykurovanie, ohrev teplej vody alebo chladenie. Obstarávacie ceny tepelných čerpadiel sú v porovnaní s už spomínanými výhrevnými systémami

vyššie, no vhodne zvolená technológia a odborná inštalácia tepelného čerpadla môže investíciu vrátiť. Pri náhrade vykurovania elektrinou to môže byť už do piatich rokov. Bežne dosahované úspory financií pri použití tepelného čerpadla v zateplenom dome sa pohybujú medzi 15 a 60 %. Na trhu je viacero druhov tepelných čerpadiel. Odlišujú sa najmä tým, aký je primárny zdroj tepla, a tiež dosahovanou výstupnou teplotou. Najobľúbenejšie a najlacnejšie je čerpadlo typu vzduch – voda. Pri tomto type čerpadla sú náklady na inštaláciu pomerne nízke a nie je potrebný ani veľký pozemok či zdroj vody.

Ako funguje tepelné čerpadlo

Realizácia plošného zemného kolektora

Kedy uvažovať o využití alternatívnych zdrojov

- Ak ste vymenili okná alebo aj zateplili dom, je možné uvažovať o tepelnom čerpadle.
- Ak vás v dome žije viac a máte vyššiu spotrebu teplej vody, pomôcť môžu slnečné kolektory.
- Ak máte možnosť získať výhodne drevo či štiepku na vykurovanie, na výber sú rôzne kotly na biomasu.
- Ak uvažujete o vlastnej výrobe zelenej energie, vždy by ste mali položiť otázku, či ju dokážete využiť. Ideálne je, ak napríklad máte alebo plánujete klimatizáciu.

Možno neviete...

Konštruktérom prvého tepelného čerpadla bol Slovák Aurel Stodola. Jeho čerpadlo z roku 1928 je najstaršie na svete. Toto čerpadlo typu voda – voda dodnes vykuruje radnicu v švajčiarskom Zürichu. Tepelnú energiu odoberá z vody v Zürišskom jazere.

Text: Oldřiška Luptáková
Foto: isifa/Shutterstock, IVT, SIEA

V texte boli použité informácie z materiálov Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry, www.zitenergiou.sk.

VELUX®

**Miesto,
kde si užívam
pohodu**

Vytvorte si domov plný svetla a čerstvého vzduchu

Nová generácia strešných okien a vonkajších rolet VELUX zaisťujú vám a vašim najbližším ideálne prostredie, v ktorom si dokonale vychutnáte spoločné chvíle.

Získajte až
100 €
späť za strešné
okná a vonkajšie
rolety.*

- Ochrana súkromia
- Riešenie proti extrémnym teplotám
- Zníženie tepelných strát

Rýchla, bezpečná montáž,
dostupná v každom regióne.

Vyberte si to správne riešenie pre vás.

*Pri kúpe strešného okna a vonkajšej rolety od 15. 4. do 15. 6. 2016.
Viac na www.velux.sk/zdravebyvanie • 02 33 000 555

SKALKA AKO OZDOBA ZÁHRADY

Skalku si môžete vyskladať tak, že bude kvitnúť od jari až do neskorej jesene. Stačí, ak zvolíte správne rastliny a premyslenú kompozíciu výsadby. Ponuka rastlín je dnes už rozmanitá.

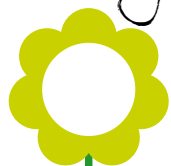
Skalka môže farebne oživiť už na skorú jar – vo februári. Postarajú sa o to nižšie cibuloviny a hluznaté rastliny. Sú to predovšetkým snežienky, tavolíny, kosatčky, krokusy, ale aj scily či puškínie. Z hluznatých rastlín sú zaujímavé napríklad veternice. Neskôr, približne koncom marca, rozkvitajú botanické tulipány, ktorých ponuka je dnes široká. Klasické vyššie tulipány, prípadne narcisy a hyacinty – ktoré rozkvitajú približne v apríli a končia začiatkom mája – sú však pre skalky menej vhodné. Uprednostnite teda radšej nižšie kultivary. Cibuloviny sa do skalky vysádzajú vždy začiatkom jesene. Platí, že čím skôr ich vysadíme, tým skôr rozkvitnú. Po týchto rastlinách začínajú v skalke kvitnúť chudôbky s nádherne svietivožltými kvetmi. Postupne sa k nim pridávajú aj lomikamene s menšími bielymi, tmavočervenými alebo ružovými kvetmi. Koberce plné výrazných fialových kvetov vytvoria v skalke začiatkom

apríla taričky. K nim sa pridávajú arábky. Medzi rastliny, ktoré môžu v skalke zažiariť počas skoršej jari, patria aj prvosenky (existuje mnoho atraktívnych druhov), prípadne čemerice (napr. menej časté, neskoršie kvitnúce druhy ako Helleborus orientalis). Klenotom skalky môže byť i vzácnejší poniklec (napr. Pulsatilla vernalis) alebo hlaváčik (napr. Adonis vernalis). Obe tieto rastliny je však potrebné zakúpiť, nemali by sa brať z voľnej prírody, pretože sú chránené. Ďalšou krásnou a nenáročnou rastlinou pre skalky je iberka.

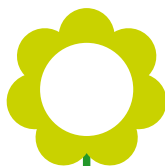
Skalku na jar zatriaktívnia aj nižšie druhy rododendronov a azaliiek.

Skorá jar

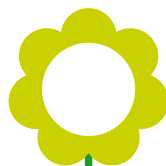
FEBRUÁR

snežienky, tavolíny,
kosatčky, krokusy,
scily, puškínie,
veternice

MAREC

botanické tulipány,
chudôbky,
lomikamene

APRÍL

taričky, arábky,
prvosenky, čemerice,
poniklec, hlaváčik,
iberka

Neskorá jar

MÁJ

tarica, floxy,
dryádky,
rozchodnice,
trávníčky,
levízie, rožec

O zaujímavé efekty sa v skalke postarajú nižšie druhy okrasných tráv.

Neskorá jar

K vďačným a neprehliadnuteľným rastlinám, ktoré v skalke otvárajú máj, patrí tarica. Jej súkvetia sú plné jarnej energie, svietivožlté, rastlina je efektívna i striebřistými listami. V tomto období rozkvitajú aj floxy. Rovnako ako taričky vytvárajú efektívne farebné koberčeky. V záplave kvetov v nich nevidno ani listy. Ich kvety sú, v závislosti od kultivaru, fialové, biele, ružové alebo modré. Paleta rastlín kvitnúcich v máji je naozaj široká. Nádherne sú aj plazivé dryadky, rozchodnice, trávničky, levzie, ale aj rožec. Ten okolo seba potrebuje dostatok miesta, pretože sa rozrastie. Približne koncom mája a začiatkom júna môžu v skalke rozkvitnúť astry alpske, klinčeky, horce, deväťorníky, ružovokvitnúce mydlice a silenky, ale i na bielo kvitnúca piesočnica. Modrými kvetmi prekvapia zvončeky, horce či veronika.

Leto a jeseň

V lete kvitne menej skalničiek. Takisto však medzi nimi možno nájsť mnoho pekných druhov – napríklad niektoré rozchodníky, ktoré v skalke kvitnú až do jesene. K najkrajším, a až v septembri kvitnúcim druhom, patrí rozchodník nádherný. Vysadiť však možno aj nižšie druhy, napríklad rozchodník kamčatský. Vo väčších skalách sa uplatní plazivá pupalka, ktorá kvitne žltými kvetmi (i v lete). Zaujímavý je tiež oman mečolistý. Pomerne dlhým obdobím kvitnutia sa v lete vyznačuje zvonček karpatský. Bohaté listnaté trsy sú typické pre plesnivec alpínsky a za krátky čas vytvoria zaujímavé kvitnúce trsy aj nižšie druhy gypsomiliek (napr. Gypsophilla repens). Ich kvety sú biele alebo ružové. Hoci väčšina najkrajších skalničiek kvitne na slnečných miestach, mnohé sa dobre rozrastú aj v polotieni. K takýmto patria napríklad pakosty, ktoré sa vyznačujú dlhším obdobím kvitnutia v lete. Jeseň zase môže priniesť nádherne zakvitnuté astry. V neskorom lete a začiatkom jesene sa klenotom skalky môžu stať jesienky.

Náš tip

Kým začnete s budovaním skalky, vyberte sa do prírody. Dôkladne si všimnite usporiadanie kameňov a rastlín nachádzajúcich sa okolo nich.

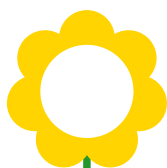
Leto

Jeseň

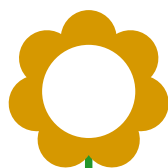
JÚN

astry alpske, klinčeky, horce, deväťorníky, mydlice, silenky, piesočnica, zvončeky, horce, veronika

LETO

rozchodník nádherný, rozchodník kamčatský, pupalka, oman mečolistý, zvonček karpatský, plesnivec alpínsky, gypsomilky, pakosty

JESEŇ

astry, jesienky

Rady odborníka

Pravidlá zakladania skalky

Skalka má pôsobiť prirodzene a zaujímavo. Najviac zapadne do svahovitého pozemku v podhorskej oblasti. Okrem predzáhradiek sú pre založenie skalky vhodné väčšie i menšie záhrady. Platí zásada, že skalky treba budovať vždy bližšie k domu. Nie je vhodné, ak sa v ich blízkosti nachádzajú zeleninové záhony, kompost, ovocné kry či stromy. Ideálne sú na východ alebo na sever orientované svahy. Naopak, svah obrátený na západ či juh skalkám neprospieva. Rastliny sú tu vystavené priamym slnečným lúčom a rýchlo vysychajú. Hoci krátkodobý tieň skalkám neškodí, nie je dobré ich zakladať v tieni vysokých budov. Vyhnúť by sme sa mali i budovaniu skalky pod mohutnejšími listnatými stromami. Odstraňovanie napadaného lístia by mohlo byť príliš prácne. Navyše, pod prikrývkou z lístia môžu niektoré skalničky zahniavať.

Jeden druh kameňa

Skalky by mali byť vybudované vždy len z jedného druhu kameňa. Estetické je, ak z neho použijete viacero veľkostí. Užitočná je aj drobná suť, ktorú využijete ako drenáž alebo ako výplň priestoru medzi rastlinami. Do skalky sa odporúča použiť kameň, ktorý je pre danú lokalitu typický. Ideálny je napríklad vápenec, žula, dolomit, travertín, bridlica či tufový kameň. Nevhodné sú oblú riečne okruhlíky alebo ostré lomové kamene. Kamene musia byť pevne ukotvené a stabilné, vždy je nevyhnutné ich čiastočne zapustiť do terénu. Odporúčaná šírka skalky je minimálne 1,2 m. Zároveň by mala byť skalka primerane dlhá. Miniaturne skalky alebo skalky umiestnené uprostred trávniku nepôsobia vkusne ani zaujímavo.

Voňavé bylinky

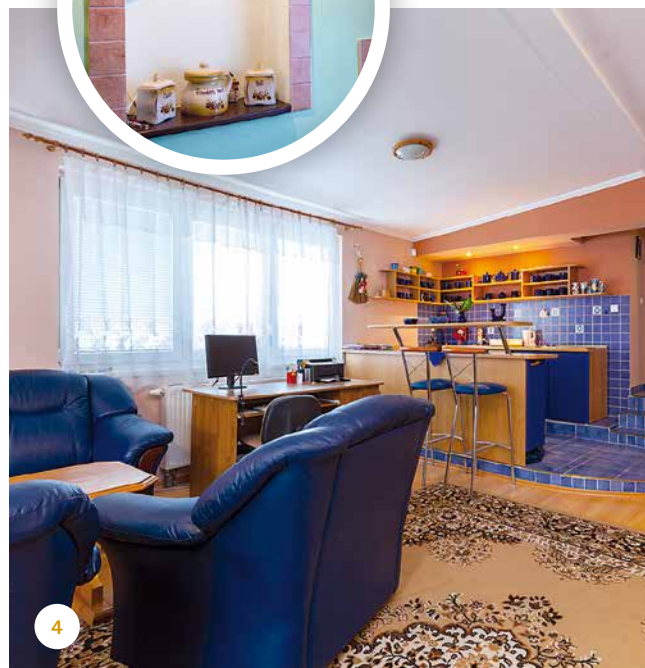
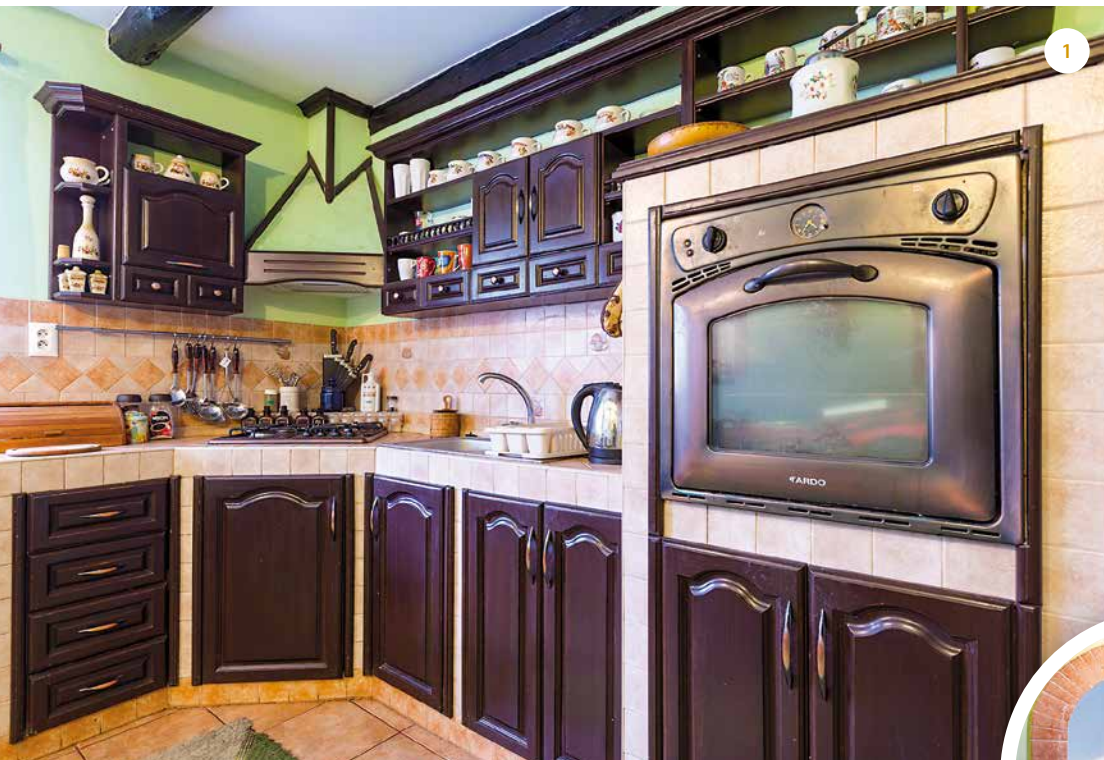
Slnečné skalky na suchších miestach sú ako stvorené pre pestovanie bylín. Pekne sa tu rozrastie pamajorán, saturejka, šalvia, tymián, ale aj levanduľa, yzop, santolína či slamíha. Čím viac slnka budú bylinky mať, tým budú aromatickejšie a tým viac zakvitnú. Bylinky obľubujúce slnko si žiadajú suchší, pokojne aj kamenitý či piesočnatý, mierne výživný priepustný substrát. Prínosná je blízkosť kameňov, ktoré kumulujú teplo a prehrievajú substrát. Bylinky je najlepšie vysádzať s koreňovým balom počas celého vegetačného obdobia. Najideálnejšia je však jarňá výsadba.

Text a foto: Daniel Košťál

Ako lastovičky

PRISTAVOVALI A PRISTAVOVALI...

Predstavte si maličký pozemok s obdĺžnikovým pôdorysom. Spredu ohraničený prístupovou cestou a zo zvyšných troch strán plotom, resp. múrmi susediacich domov. A celý tento pozemok je zastavaný jedným jediným rodinným domom. Nezvyšilo ani na meter štvorcový trávy, záhonu kvetov či zeleninovej záhradky.

**Mária Nosková,
obchodná zástupkyňa PSS, Trenčín:**

„Pani Pastorková patrí k našim dlhoročným verným klientom. Pomohli sme jej, keď jej bolo ťažko, a ona nám teraz ako banke dôveruje. Všetko, čo nadobudla v súvislosti so svojím bývaním, si financovala zo stavebného sporenia. Ale tým, že má dom pre seba a svoju rodinu prakticky hotový, sa naša spolupráca neskončila. Plánuje ďalšie aktivity a aj tie bude riešiť, ako inak, s PSS.“

Práve takýto dom sme objavili v západoslovenskej obci Trenčianska Teplá, ktorá sa nachádza na polceste medzi Trenčínom a Trenčianskymi Teplicami.

Viac než skromný začiatok

„Ako dieťa, polosirota, som si vysnívala, že raz budem mať dom, do ktorého sa zmestí celá moja rodina. Rodina je pre mňa základ všetkého. Je pekné, keď sme všetci spolu. Naskytla sa mi možnosť kúpiť si v Trenčianskej Teplej malý domček. Mal len dve miestnosti – úplne miniatúrnu kuchyňu a spálňu, ktorá slúžila aj ako obývačka,“ začala svoje rozprávanie Eva Pastorková, ktorá toto drobné bývanie zmenila od základov až po strechu.

Pristavovali trikrát

Najsôr prerobila základnú stavbu a zväčšila kuchyňu (obrázok 1), potom sa pustila do budovania prístavby. Na podlahe i stenách domu sa zvnútra zreteľne črtajú miesta, kde sa nový múr pripája k tomu pôvodnému, a potom ešte ďalší a ďalší. Áno, prístavby sú hneď tri. Prvou je obývačka (obrázok 2) alebo, presnejšie, centrálna spoločenská miestnosť. Nasleduje zimná záhrada, ktorú rodina využíva ako jedáleň. Vďaka trojmetrovému stolu a dvanástim stoličkám sa tu môže zísť aj početnejšia skupina.

Aj s dcérou a vnukom

Poslednou miestnosťou na prizemí domu je detská izba (obrázok 3). Tú Pastorkovci vybudovali v dielni starého otca, ktorú potom spojili zo zvyškom domu. Tretiu prístavbu obýva vnuk, osemročný Zachariáš, ktorému nikto nepovie inak ako Zak. To však nie je všetko. Spolu s nimi je v dome aj mladšia dcéra, a tej „patrí“ celé podkrovie. K nemu vedú drevené schody z obývačky v prvej prístavbe. Má tam spálňu, kuchyňu, menšiu obývačku (obrázok 4), a dokonca aj hosťovský kút (obrázok 5) – na samostatnú izbu pre návštevy už totiž miesto nezvyšilo.

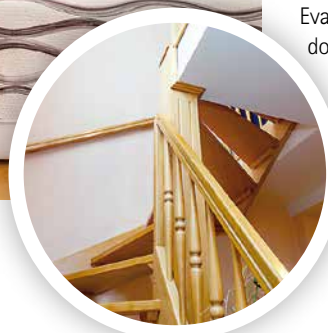
Drevo a kamenné obklady

Spoločných znakov, ktoré sú charakteristické pre túto domácnosť, je hneď niekoľko. V každej miestnosti natrafíte na drevené prvky. Či už ide o obložený strop, krov, časti stien, alebo stĺpy, prípadne trámy. Ďalším zjednocujúcim materiálom sú kamenné obklady, ktoré nájdete v každej izbe. Domáca pani sa trochu obáva, čo s nimi urobí, keď vyjdú z módy, no hneď si aj odpovedá. Drevo aj kameň sa jej páčia, a tým pádom majú v jej domácnosti oba tieto materiály svoje pevné miesto.

Nikto jej nechcel požičať

„Tento dom sme stavali ako lastovičky. Krok za krokom. I keď spočiatku sme mali veru veľké problémy so zhánaním financií. Všetko, čo som mala naštrené, som minula na prevádzku pizzerie a na dom mi nezvyšilo. Oslovila som všetky banky v okolí, ale žiadna mi nechcela požičať. Lámala som si hlavu, až kým som nenatrafila na šikovnú obchodnú zástupkyňu PSS, ktorá nám pomohla s prefinancovaním stavebných úprav,“ uzatvára Eva Pastorková. Je viac ako isté, že Pastorkovci už k svojmu rodinnému domu nepristavajú ani piadť obytné plochy. Niet kam. Radí by však od svojich susedov odkúpili meter-dva pozemku, aby mohli okolo domu vysadiť aspoň trávu. Nový sen, nová výzva. Ako lastovičky.

Text: Robert Juriš
Foto: Dano Veselský

MYSLITE NA BUDÚCNOŠŤ SVOJICH DETÍ

Chcete svojim deťom pripraviť dobrý štart do budúcnosti? Myslite na to včas a uzatvorte im zmluvu o stavebnom sporení. Pre deti od 0 -18 rokov je určené STAVEBNÉ SPORENIE JUNIOR EXTRA od Prvej stavebnej sporiteľne. Aké sú jeho výhody?

UZATVORENIE ZMLUVY aj za 0 €!

Uzatvorenie prvej zmluvy o stavebnom sporení pre dieťa do 1 roka je v tarife JE bezplatné.

MESAČNÉ VKLADY podľa seba

Sporíte podľa svojich predstáv a možností. Najvýhodnejšie je začať dieťaťu sporiť čo najskôr a sporiť pravidelne.

ŠTÁTNA PRÉMIA max. 66,39 €

Každý, kto spori, má nárok na štátnu prémii. Aj tento rok vo výške max. 66,39 €.

VÝHODY SPORENIA JUNIOR EXTRA

Flexibilita

vklady a úroky sú sporiteľovi k dispozícii kedykoľvek počas doby sporenia

Bezpečnosť

štátom garantovaná ochrana vkladov až do výšky 100 000 €

Zhodnocovanie vkladov

úrokovou sadzbou až 1,75 % ročne a ročnou štátnou premiou max. 66,39 €

Extra istota

v prípade úmrtia rodiča alebo zákonného zástupcu PSS pokračuje v sporení pravidelnými mesačnými vkladmi (max. do výšky 10 000 €)

Spájanie, prevod

spájanie, prevody zmlúv medzi manželmi a z dieťaťa (do 18 rokov) na rodiča sú bezplatné

TIP PRE VÁS Odklad splátok

Ak ste našimi klientmi, splácate v PSS úver a narodilo sa vám dieťa, môžete požiadať o polročný odklad splátok. Podmienkou je zodpovedné splácanie a podanie žiadosti do troch mesiacov po narodení dieťaťa.

SPLNENÉ SNY

Dieťa má peniaze k dispozícii po dosiahnutí 18 rokov. Môže ich použiť na kúpu bývania, rekonštrukciu, zariadenie domácnosti, financovanie štúdiá, cestovanie a i.

STAVEBNÝ ÚVER

Nárok na výhodný stavebný úver má zo zákona každý sporiteľ, ktorý splnil stanovené podmienky.

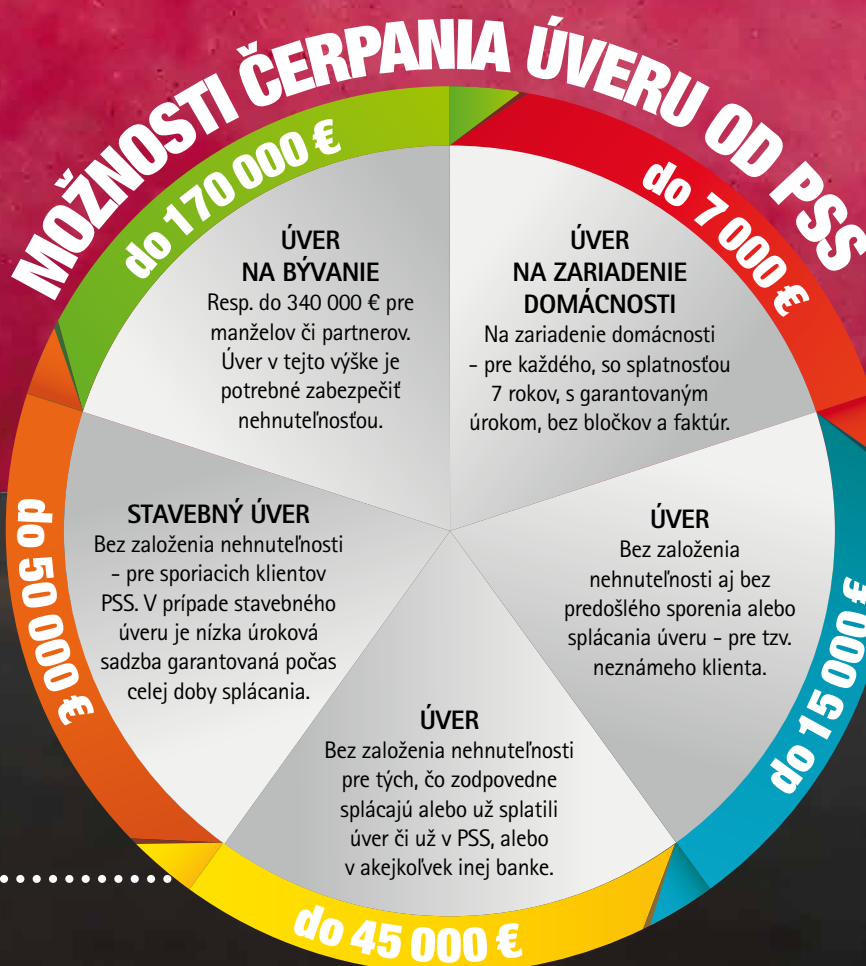
NA ČOKOLVEK po 6 rokoch

Po šiestich rokoch môžete peniaze (vklady + úroky + štátna prémie) použiť na čokoliek.

NA BÝVANIE po 2 rokoch

Na zlepšenie bývania môžete peniaze (vklady + úroky + štátna prémie) použiť už po dvoch rokoch.

V prípade záujmu o Stavebné sporenie Junior extra alebo úver kontaktujte obchodných zástupcov Prvej stavebnej sporiteľne. Ich zoznam nájdete na www.pss.sk, prípadne zavolajte na 02/58 55 58 55.

Bytový dom po
obnove ušetrí
74,8 % energií

Najlepšie obnovený bytový dom 2015

NÁHODA CHCELA ALEBO... ŠŤASTIE PRIALO PRIPRAVENÝM

Na začiatku bol len obyčajný panelový dom z 80. rokov, stojaci na bratislavskom sídlisku. Na mnohých miestach ho „skrášľovali“ grafity a z energetického hľadiska nebol práve úsporný. Vďaka unikátnej obnove ide dnes o prvý bytový dom obnovený do štandardu energetickej triedy A/A1.

V bratislavskej Devinskej Novej Vsi vzniklo pred takmer tridsiatimi rokmi v príjemnom prostredí pod lesom panelové sídlisko. Postupom času bytové domy zostarili a ich technologické vybavenie prestalo zodpovedať náročnejším požiadavkám súčasnosti. Preto sa aj tu začala k slovu dostávať obnova. V prípade domu na Ulici P. Horova 17, 19 však nešlo o hocijakú obnovu. Aj keď by sa na prvý pohľad mohlo zdať, že pred nami stojí „obyčajný“ vynovený panelový dom, charakter tejto obnovy

bol unikátny. Zrenovované bytové domy z pohľadu energie potrebnej na vykurovanie obvykle spadajú do energetickej triedy B. Potreba energií na vykurovanie sa však v spomínanom dome po obnove znížila o 74,8%. Dom tak dosiahol energetickú triedu A. Z hľadiska primárnej energie (čo je požadovaný globálny ukazovateľ hodnotenia) dokonca dosiahol triedu A1. Aj vďaka tomu sa stal víťazom súťaže o Najlepšie obnovený bytový dom 2015, kde obstál v konkurencii 15 bytových domov z celého Slovenska.

Bytový dom na Ulici Pavla Horova 17, 19 v Bratislave

- Celkové náklady na obnovu: 920 000 € (pre 42 bytov)
- Výsledky renovácie:
 - zníženie potreby energie na vykurovanie o 74,8 % (namiesto požadovanej maximálnej potreby 40 kWh/(m². a))
 - dosiahol bytový dom potrebu 20 kWh/(m². a)
 - očakávané zníženie emisií CO₂ o 127,64 tony/rok
 - predpokladom významnej energetickej úspory je i správne využívanie rekuperačného systému
 - v porovnaní s predošlým stavom sa výška zálohových platieb za služby spojené s užívaním bytu už niekoľko mesiacov po obnove znížila o 13 €/byť/mesiac
 - estetický efekt a celkové zlepšenie kvality bývania
 - zvýšenie trhovej hodnoty bytov
 - predĺženie životnosti domu

Pred rekonštrukciou

Po rekonštrukcii

Čo všetko ste v dome obnovili či úplne zmenili?

Zrealizovali sme významnú obnovu technického zariadenia budovy. Analýza ukázala, že splnenie stanovených podmienok nie je možné bez využitia alternatívnych zdrojov energie. Rozhodli sme sa pre tepelné čerpadlá a fotovoltiku. Keďže pôvodné prípojky boli v dezolátnom stave, vybudovali sme novú prípojku vody, elektriny, a dokonca aj plynu. Vymenili sme všetky rozvody v inštaláčnych jadrách, jednotne sme upravili a zasklili lodžie, všetky okná sme vymenili za okná s izolačným trojsklom. Aby sa eliminoval únik tepla vetraním, nainštalovali sme decentrálny systém kontrolovaného vetrania s rekuperačnou jednotkou. V súlade s ochranou prírody máme dokonca vo fasáde zabudované búdky pre dážďovniky a netopiere.

Stretli ste sa pri realizácii obnovy s technickými ťažkosťami, ktoré bolo treba riešiť?

Áno. Ak by sa nám nepodarilo odpojiť od centrálného zásobovania teplom, nedosiahli by sme energetické parametre požadované výzvou EU GUGLE. Z hľadiska globálneho ukazovateľa, ktorým je primárna energia, by bol náš bytový dom zaradený do energetickej triedy C. Vzhľadom na legislatívne obmedzenia sme nemohli realizovať ani pôvodne navrhnutú kapacitu fotovoltiky. Bez odborníkov v projektových tímoch Technického skúšobného ústavu stavebného, n. o., spoločnosti i-energy, s. r. o., by sme asi tak ľahko výsledok nášho snaženia nevideli.

Obyvatelia domu vám však určite držali palce...

Nuž, pekných pár mesiacov sme prežili na stavenisku. Niekoľko dní sme boli dokonca odpojení od vody, plynu či sociálnych zariadení. Dnes sa už z výsledku všetci tešíme. Na to, čo sme dokázali, môžeme byť hrdí.

Ako ste obnovu bytového domu financovali?

Viac ako polovicu prostriedkov na obnovu sme získali z úveru od Prvej stavebnej sporiteľne a zvyšok z úveru od Štátneho fondu rozvoja bývania. Spolupráca s PSS nám vyhovovala najmä preto, že komerčné banky nám pri dlhšom období čerpania nedokázali ponúknuť stabilnú a fixovanú úrokovú sadzbu. PSS nám dala dobrý úrok, ktorý sa počas celého obdobia splatnosti nezvyší. A keďže obnovu sme zvládli, o pár mesiacov nás, dúfam, poteší aj príspevok od EU GUGLE. Požadované parametre sme totiž nielen splnili, ale aj prekročili.

O priebehu obnovy a jej výsledkoch sme sa porozprávali so zástupcom vlastníkov bytov Ing. Romanom Služaničom.

Prečo a kedy ste sa rozhodli obnoviť bytový dom?

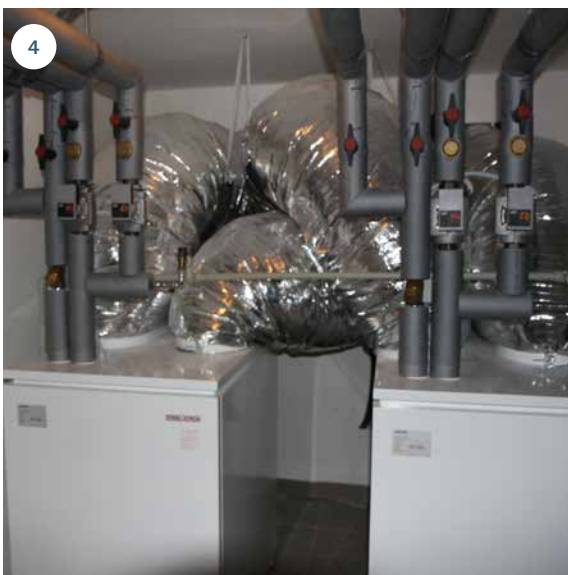
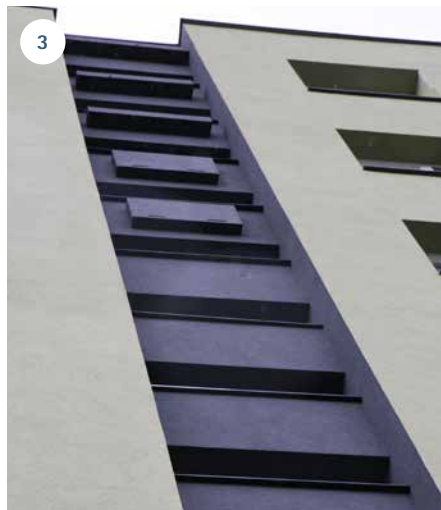
Som ekonóm, ktorý má blízky vzťah k energetike a predovšetkým k obnoviteľným zdrojom energie. Keď som sa stal zástupcom vlastníkov bytov v našom bytovom dome, zaujímalo ma, ako by sme mohli znížiť náklady na energiu. Náš dom bol postavený v roku 1988. Hoci nie je úplne najstarší, energeticky bol veľmi náročný. V septembri roku 2013 sme sa preto po rozhovore s majiteľmi bytov rozhodli realizovať hĺbkovú obnovu. V tom čase sa objavila výzva na projekt EU GUGLE. Jeho cieľom bolo podporiť hĺbkovú obnovu bytových domov v ultranízkoenergetickej úrovni výstavby. O takejto obnove sme v kútiku duše snívali, preto sme na výzvu zareagovali. A mali sme šťastie. Vďaka tomu, že sme už mali pripravený koncept hĺbkovej obnovy, sme sa stali ideálnym kandidátom.

Zmenili sa vaše očakávania vďaka výzve EU GUGLE?

Áno aj nie. Vedeli sme, že získame oveľa inteligentnejší a úspornejší dom. Zároveň sme si však uvedomovali, že to bude niečo stáť. Napriek tomu sme sa v súlade s výzvou EU GUGLE rozhodli vytvoriť koncept energetickej efektívnej obnovy bytového domu, ktorý staval na budúcich úsporách na nákladoch na energiu.

Zástupca vlastníkov bytov
Ing. Roman Služanič

- 1 Vstupné dvere po rekonštrukcii
- 2 Vetracia mriežka
- 3 Vtáčie hniezda na fasáde
- 4 Kotelňa
- 5 Hydroizolácia spodnej stavby

Prípravná etapa

- ▶ ekonomická analýza projektu
- ▶ odsúhlasenie podmienok obnovy v súlade s výzvou EU GUGLE
- ▶ projektová dokumentácia
- ▶ vyvolané investície
- ▶ inžinierska činnosť
- ▶ verejné obstarávanie na zhotoviteľa diela
- ▶ financovanie projektu
- ▶ technický dozor investora
- ▶ príprava a organizácia schôdzí vlastníkov bytov, zasadnutia koordinačného výboru

Etapa realizácie

Obnova bytového domu

- ▶ zateplenie strešnej konštrukcie
- ▶ zateplenie obvodového plášťa
- ▶ výmena okenných konštrukcií v bytoch
- ▶ výmena okenných konštrukcií v spoločných priestoroch
- ▶ výmena vstupných brán a komunikačného systému
- ▶ výmena inštalácií vody, kanalizácie, plynu, vzduchotechnických a elektrických rozvodov
- ▶ zateplenie stropu 1. nadzemného podlažia
- ▶ obnova lodžií vrátane výmeny zábradlia a jednotné zasklenie
- ▶ obnova odkvapového chodníka
- ▶ inštalácia decentrálneho systému kontrolovaného vetrania s rekuperáciou tepla
- ▶ inštalácia kamerového systému

Vstavba kotelne vrátane malého fotovoltaického zdroja

- ▶ zdroj tepla
- ▶ odpojenie od systému centrálného zásobovania teplom
- ▶ malý fotovoltaický zdroj

Vyvolané investície

- ▶ samostatná prípojka pitnej vody
- ▶ rekonštrukcia vonkajšej prípojky plynu
- ▶ nová prípojka elektriny

Autor: Miloš Blanárik
Foto: Miro Pochyba

OBNOVA BYTOVÝCH DOMOV MA BAVÍ

V oblasti financovania bývania sa pohybuje už viac ako dvadsať rokov. V Prvej stavebnej sporiteľni najskôr spracovávala úvery pre fyzické osoby, neskôr začala pomáhať bytovým domom na ceste k obnove. O svojej práci nám porozprávala obchodná zástupkyňa PSS Ingrid Čechovičová.

Patrí k obchodným zástupkyňami, ktoré si v oblasti financovania bývania prešli už dlhú cestu. Klienti sa na ňu dnes obracajú s dôverou najmä vtedy, keď ich bytový dom potrebuje obnovu. Fundovane poradiť im dokáže vďaka dlhoročným skúsenostiam, ktoré nadobudla na viacerých pracovných pozíciách v rámci Prvej stavebnej sporiteľne.

Z centrál do terénu

V Prvej stavebnej sporiteľni sa Ingrid Čechovičová zamestnala krátko po jej založení. „Bolo to v roku 1994 a v centrále som spracovávala úvery pre fyzické osoby. Hoci to znie z hľadiska dnešnej techniky neuveriteľne, úvery sa v tých časoch spracovávali ručne, systémy v takej podobe ako dnes ešte neexistovali,“ spomína I. Čechovičová. Najväčší obrat v jej kariére nastal, keď sa po troch rokoch rodičovskej dovolenky vrátila naspäť do práce. „Začala som sa venovať právnickým osobám a napokon som v roku 2009 odišla priamo do terénu. Na právnické osoby som sa však chcela zameriavať i naďalej,“ vysvetľuje. Dnes sprevádza množstvo bytových domov pri renováciách, či dokonca komplexných obnovách.

Moja špecializácia

Podľa I. Čechovičovej zažíva obnova bytových domov v súčasnosti boom. „Práce je dosť a bolo by dobré, keby sa tomu venovalo viac obchodných zástupcov,“ hovorí a hneď vysvetľuje, na čo by sa mal obchodný zástupca pripraviť, ak sa rozhodne

„Právnické osoby sú to, čomu rozumiem, s čím mám najviac skúseností.“

Ingrid Čechovičová

špecializovať na právnické osoby. „Treba ovládať kompletnú ponuku bankového trhu, aby sme klientovi poskytli objektívne informácie.“ Obchodný zástupca, ktorý pracuje s právnickými osobami, musí rátať aj s tým, že veľa času strávi priamo v teréne – na stretnutiach so správčovskými spoločnosťami či na schôdzach vlastníkov bytov. „Výhodou je, že môžem pracovať z domu a pracovný čas si dokážem upraviť podľa potreby,“ usmieva sa I. Čechovičová.

Uvažovanie sa mení

Úspešná obchodná zástupkyňa si myslí, že v ostatných rokoch sa v oblasti financovania bývania niekoľko vecí zmenilo. „V bratislavskom regióne výrazne narástla finančná gramotnosť. Aj o obnove bytových domov sa dnes uvažuje inak. Spočiatku sa bytové domy iba zateplovali. Dnes, keď sa bytové domy púšťajú do renovácií, zväčša vedia, že je dobré investovať do hĺbkovej obnovy, vopred si naplánovať, čo všetko bude potrebné v blízkej budúcnosti urobiť, a podľa toho žiadať od banky financie,“ zdôrazňuje. Úrokové sadzby sú v súčasnosti na historickom minime, preto sa podľa obchodnej zástupkyne oplatí obnovu realizovať komplexne. V trnavskom regióne si už zaškoľuje spolupracovníčky a spolupracovníkov. Dúfa, že obchodných zástupcov, ktorí sa budú venovať právnickým osobám, ešte pribudne. „Práca s právnickými osobami je čarovná v tom, že niekedy trvá veľmi dlho, ale výsledok stojí za to. Je to povolanie, ktoré ma baví,“ uzatvára I. Čechovičová.

Text: Lenka Krištofová

Foto: Miro Pochyba

Ingrid Čechovičová

Obchodná zástupkyňa od: 1. 4. 2011
Na práci pre PSS sa jej páči: **variabilita pracovného času, práca v teréne, stretávanie nových ľudí a riešenie nových situácií**

Záľuby: príroda, knihy, rodina, priatelia

Kontakt: 0948 337 439

Email: ingrid.cechovicova@fopss.sk

Výhody PSS podľa I. Čechovičovej

- ✓ ako jediná banka poskytuje PSS bytovým domom úver na 30 rokov
- ✓ fixácia úrokovej sadzby aj na celú dobu splatnosti
- ✓ nad 600 000 € individuálna úroková sadzba
- ✓ odborná kompetencia obchodných zástupcov a zástupkyň
- ✓ komplexnosť sprostredkovaných informácií
- ✓ účasť obchodných zástupcov na schôdzach vlastníkov bytov
- ✓ promptné riešenie vzniknutých situácií

Veľké škatuľové cestovanie alebo SŤAHOVANIE BEZ PROBLÉMOV

Hovorí sa, že je lepšie dvakrát vyhorieť, ako sa raz sťahovať. Ak aj vás v blízkom čase čaká sťahovanie a nechcete dať tomuto prísloviu za pravdu, prinášame vám niekoľko tipov. Veľké škatuľové cestovanie z bodu A do bodu B s nimi hravo zvládnete.

Pri sťahovaní je tou najcennejšou devízou čas. Budete ho potrebovať na rozmýšľanie o tom, či to všetko zvládnete sami, s pomocou spoľahlivých a silných kamarátov alebo radšej oslovíte sťahovaciu firmu. No tiež aj na zabezpečenie obalov vhodných na prepravu či vybavovanie rôznych papierových formalít. Pri množstve povinností vás možno poteší aspoň fakt, že ak sa sťahujete v rámci toho istého mesta, zamestnávateľ vám musí poskytnúť deň voľna, a ak do iného mesta, sú to dokonca dva dni. Ale pozor, na náhradu mzdy máte nárok iba vtedy, ak ide o sťahovanie v záujme zamestnávateľa.

Nostalgiu nechajte bokom

Či už sa z bytu alebo rodinného domu sťahujete po roku, alebo po dvadsiatich rokoch, určite ste sa stihli doma zásobiť množstvom nevyhnutných a užitočných vecí. V každej domácnosti sa však časom nazbierajú aj predmety, ktoré sú nepotrebné. Svoj sladký sen o ničnerobení zvyčajne snívajú na tých najmenej viditeľných a najmenej dostupných miestach. Rovnako dobre by sa im istotne darilo aj na novom mieste. S takýmito „spolubývajúcimi“ sa pri sťahovaní bez výčitiek rozlúčte. Staré elektrospotrebiče s vysokou spotrebou a malým výkonom, plastové dózy bez vrchnákov, zaváracie poháre, puknuté taniere, suveníry, o ktorých už ani neviete, že ich máte, vám v novom byte k šťastiu chýbať určite nebudú. To isté platí aj pri oblečení. Ak ste si niečo zo svojho šatníka neobliekli niekoľko rokov, je málo pravdepodobné, že sa to zmení.

Správne obaly – polovica úspechu

Po prísnej a nepochybne aj bolestivej selekcii vecí (pretože myšlienka, že „sa to ešte môže zísť“, bude mátožiť stále) treba vyriešiť ďalší problém: v čom sa budú veci sťahovať. Škatule od banánov sú síce klasickým a ľahko dostupným sťahovacím vybavením, no nedajú sa dobre stohovať, a ak sa naplnené uložia na seba, je len otázkou času, kedy sa pod tlakom hornej škatule podlomí boky tej spodnej. Preto sú praktickejšie špeciálne prepravné kartóny. Môžete si ich buď kúpiť, alebo požičať od sťahovacej firmy. Sú pevné, majú jednotné rozmery, dajú sa stohovať a priestor v sťahovacom aute vyplnia racionálnejšie než neforemné igelitové vrecia alebo škatule najrôznejších tvarov a rozmerov. Koľko prepravných kartónov budete potrebovať? Hoci je to veľmi individuálne, odborníci odporúčajú počítať na jeden štvorcový meter plochy domácnosti s jedným kartónom.

Náš tip

Ak vaše nové bývanie ešte nie je pripravené, môže sa stať, že si bude musieť veci niekam uložiť. V prípade, že nemáte pivnicu či iné vhodné miesto, využite tzv. „selfstorage sklady“. Nachádzajú sa v nich bezpečné klimatizované úložné priestory rôznych veľkostí. Dočasne si v nich môžete uskladniť zariadenie menšieho, ale i väčšieho bytu či domu.

Ako ukladať veci

Platí staré dobré pravidlo – na spodok škatúl treba dávať ťažké predmety, hore zase tie ľahšie. Miesto medzi nimi môžete vyplniť bublinkovou fóliou, textilom, papierom alebo novinami. Samozrejme, cenným a krehkým veciam treba pri balení a sťahovaní venovať zvýšenú pozornosť. Mimoriadne hodnotné veci si môžete pred sťahovaním dočasne uložiť na bezpečné miesto – napríklad do bankového trezora. Pre lepšiu a rýchlejšiu orientáciu môžete na krabice napísať, čo sa v nich nachádza, prípadne ich môžete farebne označiť (každý izbe pridajte inú farbu). Vďaka tomu krabice neskôr oveľa ľahšie roztriedite a prenesiete na to správne miesto. A môže sa začať vybalovanie....

ABY STE STIHALI DEŇ D BEZ STRESOV

DEŇ D

- ✓ posledné balenie – pobaľte posteľ a lôžkoviny
- ✓ postarajte sa o deti – deti a domáce zvieratá zverte na chvíľu priateľom

1 DEŇ PRED SŤAHOVANÍM

- ✓ odmrzte mrazničku – potraviny zabaľte do novin, vydržia dlhšie zmrazené
- ✓ odpojte elektrospotrebiče – pripravte ich na prevoz (napr. pri práčke nezabudnite na držiaky bubna a pod.)
- ✓ večer si nabite mobil
- ✓ zabezpečte parkovanie – požiadajte susedov, ktorí majú pred domom vyhradené parkoviská, aby umožnili sťahovaciemu autu zaparkovať na ich miestach

1 TÝŽDEŇ PRED SŤAHOVANÍM

- ✓ začnite baliť jednotlivé miestnosti – obsah skriň ukladajte do kartónových škatúl, kufrov, tašiek, plastových boxov; veľké kusy nábytku rozoberte, dvierka prelepte lepiacou páskou alebo previažte; zabaľte elektrotechniku, ktorú už nebudete potrebovať
- ✓ izbové kvety polievajte len minimálne

2 TÝŽDNE PRED SŤAHOVANÍM

- ✓ zbavte sa zbytočností – najmä tých, ktoré ste nestihli zlikvidovať v „prvom kole“
- ✓ začnite baliť – môžete zbaliť všetky sezónne veci (oblečenie, športové potreby) a tie, ktoré momentálne nepotrebujete (kuchynský riad, knihy)
- ✓ informujte úrady o zmene adresy

4 TÝŽDNE PRED SŤAHOVANÍM

- ✓ objedajte termín sťahovania – dohodnite si spoluprácu so sťahovacou firmou; ak sa rozhodnete pre svojpomoc, zistite si, kedy budú mať vaši pomocníci čas
- ✓ začnite s triedením vecí
- ✓ redukujte zásoby – čo najmenej nakupujte, a naopak, v maximálne možnej miere sa snažte využívať všetky domáce zásoby (napr. potraviny, čistiace prostriedky)
- ✓ zadovážte si prepravné škatule

MIX SVETLA A TIEŇA

Existuje viac spôsobov, ako sa vyrovať s prílišným teplom, svetlom alebo zvedavými pohľadmi susedov. Stačí, ak využijeme vhodné zatienie. Pomôcť nám môžu záclony, závesy, rolety, žalúzie alebo markízy.

Záclony a závesy

Sú vhodné do každého interiéru. Ich farba, materiál a vzhľad by mali zodpovedať charakteru miestnosti. V spálni môžete zvoliť jemné farebné tóny, ktoré vytvoria atmosféru oddychu, obývaciu izbu alebo kuchyňu osviežia záclony a závesy v sytejších farbách, s výraznejším vzorom. Mieru funkčnosti či dekoratívnosti si majiteľ zvolí podľa vlastnej potreby.

Výhody:

- + veľká škála farieb a vzorov,
- + dokážu zvýrazniť alebo potlačiť charakter miestnosti,
- + jednoduchá inštalácia,
- + relatívne nenáročná údržba.

Nevýhody:

- zachytávajú prach,
- je potrebné ich častejšie prať,
- pri jemných materiáloch slabšie zatienie,
- menšia možnosť regulovať priepustnosť svetla.

Inteligentné bývanie

Na začiatku 21. storočia hovoríme o novej kvalite bývania, ktorú so sebou prinášajú „smart technológie“. Domácnosť môžeme ovládať aj cez počítač, tablet alebo smartfón. Na obrazovke či displeji sú zobrazené zrozumiteľné obrázky alebo ikony, pomocou ktorých aktivujeme jednotlivé funkcie, napríklad automatické nastavenie spúšťania a vyťahovania žalúzií, naklonenie jednotlivých lamiel, prestup svetla do interiéru. Bývanie sa prispôbuje okolitým podmienkam podľa parametrov, ktoré si zvolí jeho majiteľ. Tieniace prvky už teda nepotrebujeme manuálne nastavovať retiazkami, tyčkami, popruhmi alebo lankami.

Rolety

Interiérové rolety sa obyčajne vyrábajú z dostatočne pevného, špeciálne upraveného textilu, ktorý odpudzuje prach. Klasické rolety sa navijajú na valec. Špeciálnym druhom sú rímske rolety, ktoré sa skladajú z pravidelných zhybov a tak tvoria netradičný, elegantný „balík“. Nie sú ani závesmi, ale ani klasickými roletami alebo žalúziami, vytvárajú skôr dojem záclon. Materiály, z ktorých sú vyrobené, poskytujú rozličný stupeň tienenia – môžu byť celkom priesvitné, ale aj úplne zatemňujúce. Mimoriadne obľúbené sú rolety typu „deň a noc“. Vďaka tomu, že sa na takejto rolete striedajú priesvitné a nepriehľadné pásy, je možné v miestnosti plynule regulovať svetlo. Rolety môžete inštalovať aj do exteriéru. Exteriérové rolety sú najčastejšie vyrobené z hliníka, prípadne z dreva či látky určenej na vonkajšie použitie. Vyťahujú a sťahujú sa manuálne (pomocou lanka, retiazky alebo popruhu), no čoraz bežnejšie je aj

ovládanie pohybu roliet pomocou moderných technológií. Vonkajšie rolety majú nielen tieniacu funkciu, tvoria aj protihlukovú bariéru a zvyšujú bezpečnosť bývania.

Výhody:

- + veľký výber farieb a vzorov,
- + rímske rolety sú prichytené iba suchým zipsom, dajú sa ľahko čistiť,
- + dizajnový prvok, ktorý možno zladíť so zvyškom interiéru
- + cenová dostupnosť interiérových roliet,
- + je možné ich namontovať prakticky na každé (aj atypické) okno,
- + umožňujú regulovať izbovú teplotu.

Nevýhody:

- vyššia cena predokenných roliet,
- nie je možné ich polohovať ako lamely žalúzií,
- pri rímskych roletách vyššie vstupné náklady,
- rímske rolety vyžadujú viac miesta nad oknom.

Žalúzie

Skladajú sa z jednotlivých lamiel, ktoré sa v zloženom stave prekrývajú a tak vytvárajú tieniacu plochu. Podľa toho, ako sú lamely uložené, delíme žalúzie na horizontálne a vertikálne. Podľa miesta, kam ich namontujeme, rozlišujeme vnútorné a vonkajšie. Horizontálne vnútorné žalúzie tienia zvyčajne iba konkrétnu okennú či balkónovú výplň. Vertikálne žalúzie zakrývajú často celú stenu, preto sú vhodné najmä do veľkých nebytových priestorov. Ak majú byť vonkajšie žalúzie nielen originálnym, ale aj funkčným prvkom, musíme dbať na to, aby tesnenie medzi lamelami bolo dostatočne kvalitné. V opačnom prípade by svojim pohybom, najmä vo veternom počasí, mohli vytvárať hluk.

Výhody:

- + možnosť naklápania lamiel,
- + moderné žalúzie dokážu poskytnúť úplné zatemnenie,
- + regulácia teploty v interiéri,
- + vnútorné žalúzie zaberajú len málo miesta,
- + vonkajšie žalúzie sú dvoj- až trojnásobne výkonnejšie než vnútorné,
- + môžu sa stať súčasťou fasády,
- + zvyšujú bezpečnosť bývania,
- + elektronické ovládanie.

Nevýhody:

- vnútorné žalúzie sú náchylnejšie na poškodenie,
- exteriérové žalúzie sú vystavené nečistotám,
- potrebná odborná inštalácia,
- vyššia cenová náročnosť exteriérových žalúzií.

Markízy

Ochránia predovšetkým pred slnečnými lúčmi. Existujú však aj špeciálne typy markíz, ktoré slúžia ako ochrana pred dažďom a vetrom. Markíza môže byť pevne pripojená k fasáde a vytvárať tak trvalý doplnok bytu alebo domu. Častejšie sa však využívajú výsuvné markízy. Markízy dokážu zatieniť aj pomerne veľkú plochu, preto sú vhodné aj v prípade zimných záhrad alebo na zatienenie strešných okien. Vysúvajú a zafahujú sa buď mechanicky, alebo elektrickým ovládaním. Súčasťou vybavenia môže byť aj solárny senzor, ktorý zabezpečuje automatické vysunutie či zasunutie markízy podľa hodnôt slnečného žiarenia. Veterné a otrasové snímače zase aktivizujú zasunutie markízy pri silnom vetre.

Výhody:

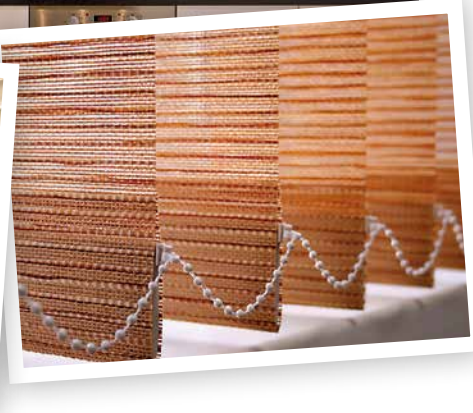
- + znižujú teplotu priestoru,
- + rôzne typy látok (napr. odolné proti znečisteniu, stálofarebné a i.),
- + pri správne zvolenom dizajne pôsobia ako estetický doplnok,
- + viaceré typy markíz – kazetové, terasové, fasádne a i.

Nevýhody:

- montáž markíz je spojená so zásahom do fasády,
- mal by ich namontovať odborník,
- vyššia obstarávacía cena.

Protislnečné fólie

Regulovať priepustnosť svetla a tepla môžete aj pomocou fólií. Umiestňujú sa na okná z vonkajšej alebo vnútornej strany. V lete znižujú teplotu v miestnosti, kým v zime obmedzujú tepelné straty. Okrem toho, že znižujú energetické náklady na prevádzku domácnosti, prispievajú k bezpečnosti bývania a zabezpečujú súkromie (napr. zrkadlová fólia). Vyrábajú sa v mnohých farebných variantoch, s rôznym stupňom priepustnosti svetla.

Text: Oldřiška Luptáková
Foto: isifa/Shutterstock

	charakteristická črta niečoho	prírodná kvapalina	preddavok	jemná hlina	dvojhľáska		pískľavo	april (skr.)	vlasový hmyz	okrem iného (skr.)	zanechám		premohlo	mimochodom
pozývali						von (nár.)						značka prométiá		
1						alkohol						Rhode Island		
												kód Číny		
africká antilopa					nápis na kríži						žiadam			
					syprný komin						poľná burina			
starý holandský názov pre liter				seknutie				spodok nádoby	úctivé oslovenie pána					
				čierny vták					naklonia					
ADAS, SVOR	obyvateľ Arábie	3											povzdych	
	nevládny												jazva po rane	
povzdych			skratka na recepte			osobné zámeno	favi kríženec					oxid cinatý		
			fáza Mesiaca				existujete					obidve		
bofačka					úžitok						veľká mucha			
					predpona vnútri						elektrónvolt			
predplatiteľ								neexistovalo						
2								4						

Získajte (tajnička) od PSS. Správne znenie tajničky posielajte poštou na adresu **DOMA, JAGA GROUP, s. r. o., Lamačská cesta 45, 841 03 Bratislava 42** alebo e-mailom na doma@jaga.sk do 31. 8. 2016 (v e-mailoch nezabudnite uviesť aj poštovú adresu). Na troch výhercov čaká ročné predplatné časopisu Tvorivé bývanie. Za správnu tajničku z časopisu DOMA 1/2016 získavajú ročné predplatné časopisu Tvorivé bývanie Veronika Piliarová z Medzibrodu, Mária Géciová z Košíc a Mária Jancyová z Popradu. Srdečne gratulujeme.

ZMRZLINOVAČ

na letné osvieženie!

V hre je 2x DOMÁCI VÝROBNÍK ZMRZLINY

Súťažte s DOMA

AKO SA ZAPOJIŤ DO SÚŤAŽE? Je to jednoduché!

- Ak ste tak doposiaľ neurobili, prostredníctvom AppStore alebo Google Play si stiahnite do telefónu alebo tabletu mobilnú aplikáciu DOMA.
- Po otvorení aplikácie kliknite na elektronický časopis DOMA 2/2016. Na strane 31 nájdete súťažnú otázku.
- Správnu odpoveď na otázku pošlite **do 15. augusta 2016** mailom na adresu: doma@pss.sk alebo poštou na adresu: **Časopis DOMA, Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., P. O. BOX 48, 829 48 Bratislava.**
- K odpovedi nezabudnite priložiť aj adresu, na ktorú vám máme výhru doručiť.
- Mená dvoch výhercov oznámime v DOMA 3/2016.

Do súťaže **DOMA 1/2016** o **2x JARNÝ WELLNESS BALÍČEK** sa zapojilo 63 súťažiacich. Všetky doručené odpovede boli správne. Spomedzi nich sme vyžrebovali víťazov, ktorými sa stávajú: **Kristína Horvátová z Kurimy a Natália Petrovková z Košíc.** Srdečne gratulujeme!

TIP pre vás
Uľahčite si cestu k súťažnej otázke naskenovaním QR kódu, ktorý vás nasmeruje priamo k mobilnej aplikácii DOMA.

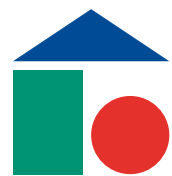
ÚVER NA BÝVANIE OD 1,59%

Bývajte tak, ako ste vždy chceli. S novým úverom na bývanie s úrokovou sadzbou už od 1,59 % sa váš život zmení od základov.

Meníme vaše bývanie na domov.

Infolinka: 02/58 55 58 55

Viac na www.pss.sk

**PRVÁ STAVEBNÁ
SPORITELŇA**

Reprezentatívny príklad: Úver na bývanie s povinným poistením vo výške 40 000 € (mediúver), nasporanou sumou 2 000 € a hodnotiacim číslom 3. Celková doba splatnosti je 30 rokov (360 splátok). Počas prvých 12 rokov a 7 mesiacov (fáza mediúveru) je mesačná splátka 163,79 €, vrátane mesačnej splátky poistenia vo výške 20 €, čo zodpovedá úrokovej sadzbe 1,59 % p. a., ktorá je fixná na 5 rokov. Nasledujúcich 17 rokov a 5 mesiacov (fáza stavebného úveru) je mesačná splátka 163,79 € vrátane mesačnej splátky poistenia vo výške 20 €, čo zodpovedá úrokovej sadzbe 2,9 % p. a., ktorá je fixná počas celej fázy stavebného úveru. Spotrebiteľ zaplatí celkovo 62 230,60 €. RPMN vo fáze mediúveru je 2,38 %, RPMN vo fáze stavebného úveru je 4,65 %. Suma poplatkov zahrnutá do celkových nákladov spotrebiteľa je 7 911,30 € (zahŕňa poplatok za spracovanie úveru, rizikové životné poistenie, povolenie vkladu práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností, odhadovaný priemerný poplatok za znalecký posudok a pomernú časť poplatku za uzatvorenie zmluvy o stavebnom sporení).